

ZAŁĄCZNIK DO ZGŁOSZENIA
ZAMIARU ROZPOCZĘCIA ROBÓT BUDOWLANÝCH NIE
WYMAGAJĄCYCH POZWOLENIA NA BUDOWĘ

Załącznik nr 1/2
do decyzji LDW. Bt. 6743.182. 003 AH
z dnia 24.03.2023r.
zawiera
kolejno ponumerowanych

OBIEKT:

REMONT POMNIKA Z ORŁEM NA MIECHOWSKIM RYNKU,
UPAMIĘTNIAJĄCEGO POLEGŁYCH W WALKACH O WOLNOŚĆ
I NIEPODLEGŁOŚĆ OJCZYZNY, W RAMACH PROGRAMU
MIEJSCA PAMIĘCI I TRWAŁE UPAMIĘTNIEŃ W KRAJU.

RODZAJ ROBÓT:

ROBOTY REMONTOWE

LOKALIZACJA:

MIECHÓW
DZ. NR EWID. 3077

INWESTOR:

GMINA MIECHÓW
UL. SIENKIEWICZA 25
32-200 MIECHÓW

SPORZĄDZIŁ:

RADOSŁAW ŚLIWA

Radosław Śliwa

OPIS ZAKRESU ROBÓT:

Projektuje się remont Pomnika z Orłem na Miechowskim rynku na działce o nr ewid. 3077 obręb Miechów, jednostka ewidencyjna Miechów. Przedmiotowy obiekt jest wpisany do wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków. Powierzchnia, która zajmuje pomnik wraz ze schodami wynosi ok. 19,36 m².

Prace remontowe będą składać się z następujących robót:

- Demontaż pomnika i cokołu kamiennego
- Demontaż posadowienia pomnika obejmujący rozbiórkę zniszczonego posadowienia
- Wykonanie podkładu betonowego w miejscu posadowienia fundamentu
- Wykonanie izolacji pionowej i poziomej z wykorzystaniem mikrozaprawy uszczelniającej (np. Superflex D1)
- Wykonanie płyty fundamentowej na ławach żelbetowych. Płyta fundamentowa wykonania zostanie z betonu B37 wodoszczelnego zbrojonego wg. załączonego rysunku
- Montaż elementów kamiennych po konserwacji

Szczegółowo roboty będą polegały na następujących pracach:

1. Roboty przygotowawcze:

- Wygrodzenie terenu prowadzenia robót, wyznaczenie miejsce na zaplecze budowy oraz składowanie materiałów budowlanych, oznakowanie terenu.
- demontaż stopni.
- demontaż istniejącego pomnika.
- demontaż betonowej posadzki, betonowej ławy fundamentowej.

2. Roboty przy płycie fundamentowej:

- Wykonanie nowej płyty fundamentowej na istniejącym fundamencie bez zmiany poziomu posadowienia w tym:
 - podkłady betonowe na podłożu gruntowym i betonowym,
 - zbrojenie ze stali żebrowanej,
 - stopy i płyty fundamentowe żelbetowe z użyciem betonu b-37 W8
 - uszczelnienie elastyczne masą PLASTIKOL UDM 2S powierzchni poziomych poddanych działaniu wilgoci pochodzącej z gruntu na ławie i podkładzie betonowym pod pomnikiem.
 - użycie papy podkładowej termozgrzewalnej DKD.
- remont schodów w tym:
 - odnowienie elementów stopni, ich uzupełnienie w tym samym materiale i wykonanie nowego fugowania.
- wykonanie izolacji poziomej i pionowej przeciwwilgociowej i przeciwwodnej z folii polietylenowej.

3. Prace konserwatorskie:

- Konserwacja stopni blokowych schodów i spocznika.
- Konserwacja pomnika w tym:
 - przywrócenie powierzchni pomnika naturalnej, pierwotnej struktury po obróbce kamieniarskiej.
 - odczyszczenie, zabezpieczenie oraz uzupełnienie farbami krzemooorganicznymi, paroprzepuszczalnymi, odpornymi na warunki zewnętrzne.
 - zaimpregnowanie zniszczonych i osłabionych partii kamienia.
 - wstępne zaimpregnowanie środkiem krzemorganicznym Funcosil KSE 300, firmy Remmers osłabionych miejsc z piaskowca.

- odczyszczenie z warstw brudu i patyny powierzchni kamienia przez piaskowanie.
- Skucie zniszczonych fug oraz fragmentów uzupełnień ubytków kitami cementowymi.
- przeprowadzenie zabiegu odsolenia poprzez metodę swobodną migrację soli okładami ligninowymi nasączonych wodą demineralizowaną.
- wykonanie iniekcji spękań i impregnację strukturalną całości żywicą epoksydową.
- uzupełnienie ubytków form rzeźbiarskich i architektonicznych z wykorzystaniem kitów mineralnych, barwionych w masie z wypełniaczami w postaci mączki piaskowcowej lub piasku kwarcowego, a także wykonanie wstawek z identycznego kamienia w przypadku ubytków dużych form.
- uzupełnienie fug z lekkiej zaprawy wapienno-piaskowej dobranej kolorystycznie w masie.
- Poddanie obiektu hydrofobizacji preparatem z dodatkiem środków biobójczych (niszczących mikroflorę).
- montaż szpilek na szycie pomnika.
- ewentualna rekonstrukcja metalowego ogrodzenia na podstawie archiwaliów (ustalenie na etapie komisji konserwatorskiej podczas realizacji prac).
- konserwacja elementów stalowych – tablice z brązu oraz złączenia wieńca laurowego w tym:
 - częściowe odczyszczenie zabrudzeń oraz ewentualne usunięcie produktów korozji i spolerowanie liternictwa.
 - pokrycie powierzchni woskiem mikrokrystalicznym.
 - odczyszczenie oraz odświeżenie złotem wiatrowym złączenia wieńca laurowego.
 - usunięcie zabrudzeń metalowych tablic poprzez metody ściernie i chemiczne
 - uzupełnienie polichromii rzeźby orła farbami krzemoorganicznymi.

4. Roboty montażowe:

- montaż istniejącego pomnika.
- montaż stopni.

5. Nawierzchnia wokół pomnika:

- remont chodnika przed schodami w tym:
 - rozebranie chodników z płyt betonowych na podsypce piaskowej.
 - wykonanie korytowania oraz ułożenie podbudowy z kruszywa łamanego pod nawierzchnie z kostki.
 - odtworzenie nawierzchni wokół pomnika bądź zastąpienie obszaru grysem (uzgodnienie na etapie realizacji prac przez komisję konserwatorską).

Całość prac należy przeprowadzić zgodnie z opracowaniem pod nazwą: Program prac konserwatorskich renowacji pomnika z orłem na rynku w Miechowie autorstwa mgr Barbara Aleksiejew-Wantuch. Prace konserwatorskie należy wykonywać pod nadzorem konserwatora dzieł sztuki.

Uwagi końcowe:

Pomnik posadowiony jest na cokole, którego stan techniczny wymaga pilnej interwencji i przeprowadzania prac konserwatorskich zgodnie z zatwierdzonym programem prac konserwatorskich. Wraz z koniecznym demontażem niezbędne jest wykonanie nowej płyty na istniejącym fundamencie. Płytę fundamentową ze względu na brak możliwości rozbiórki całości istniejącego fundamentu i prowadzenia prac ziemnych wynikających z ograniczeń konserwatorskich i archeologicznych oraz prawdopodobnym miejscu pochówku powstańców projektuje się jako żelbetową w stanie istniejącym. Zbrojenie zgodnie z załączonym szkicem. Wszystkie prace wykonanie zostaną bez wymiany i naruszenia elementów konstrukcyjnych fundamentu zgodnie z zatwierdzonym programem prac konserwatorskich i decyzjami podjętymi w ramach „Komisji konserwatorskich” w czasie trwania prac.

Zakres planowanych do wykonania robót nie będzie stwarzał zagrożenia dla środowiska oraz higieny i zdrowia użytkowników i ich otoczenia.

Do wykonania robót budowlanych Wykonawca jest zobowiązany stosować materiały budowlane dopuszczone do obrotu i powszechnego stosowania w budownictwie oraz przestrzegać zasady BHP.

Wszystkie roboty budowlane należy wykonywać zgodnie z zasadami sztuki budowlanej i obowiązującymi normami.

Załączniki:

1. Szkic sytuacyjny skala 1:500
2. Uzgodnienie znak: ZR-I.5183.43.2021.MTZ z dnia 20.04.2021r.
3. Program prac konserwatorskich renowacji pomnika z orłem na rynku w Miechowie autorstwa mgr Barbara Aleksiejew-Wantuch.
4. Dodatkowy opis do robót budowlanych.
5. Rysunki płyty fundamentowej.

Remont posadowienia pomnika 1863 r Miechów Rynek

STAROSTWO POWIATOWE
W MIECHOWIE
Wydział Budownictwa
i Architektury

440

RZUT POZIOMY

A

440

Stan istniejący
Element fundamentu
przewidywany do skucia

A

PRZEKRÓJ A-A

skala 1 : 20

0.00

80

25

element fundamentu bez zmian

80

440

mgr inż. Wiesław Wachowicz
projektanta budowlane 80 nr IL 308.08
wydanie 01.01.2010 r.
podpisano na górnym marginesie
14.02.2010 r.

Rodasiewicz

MAŁOPOLSKI
WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR
ZABYTKÓW

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Krakowie
ul. Kanonicza 24, 31-002 Kraków
tel. 12 370 83 11, fax. 12 370 83 33
e-mail: krakow@wuoz.malopolska.pl

STAROSTWO POWIATOWE
w MIECHOWIE
Wydział Budownictwa
i Architektury

20. KWI. 2021

Kraków, dnia

ZR-I.5183. 43 .2021.MTZ

Urząd Gminy i Miasta Miechów
ul. Henryka Sienkiewicza 25
32-300 Miechów

6004

URZĄD GMINY I MIASTA
w Miechowie
KONTROLA PODAWCZY

p. M. Sosna

26.04.2021

2021-04-23

Dotyczy: renowacji pomnika z Orłem na miechowskim Rynku.

8381/04/2021/RKP

W odpowiedzi na pismo z dnia 19.03.2021 r. (data wpływu: 22.03.2021 r.), w sprawie akceptacji programu prac konserwatorskich dotyczącego remontu pomnika z orłem znajdującego się na płycie rynku w Miechowie, pn.: „Program prac konserwatorskich renowacji pomnika z orłem na rynku w Miechowie” opracowany przez mgr Barbarę Aleksiejew - Wantuch w marcu 2021 r., Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Krakowie informuje, że akceptuje planowane prace i uzgadnia ww. program prac, z zastrzeżeniem, iż prace konserwatorskie dotyczące remontu pomnika powinny być prowadzone pod nadzorem konserwatora dzieł sztuki. Do ustaleń szczegółowych należy powołać komisję konserwatorską z udziałem przedstawiciela tutejszego Urzędu.

Pomnik z orłem upamiętniający śmierć powstańców znajdujący się na płycie rynku w Miechowie został wzniesiony na przełomie 1916 i 1917 r. wg projektu Wacława Niezabitowskiego, na miejscu zasypanej wcześniej studni. Ze względu na walory historyczne, naukowe oraz artystyczne figuruje w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków. Znajduje się na obszarze strefy ochrony konserwatorskiej ustanowionej na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Miechów

Niniejsze stanowisko uważa się za wystarczające i ostateczne w dalszym postępowaniu administracyjnym.

Małopolski
Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Krakowie

dr hab. Monika Bogdanowska

Urząd Gminy i Miasta w Miechowie
Stwierdza Zgodność z Naczelnicą Wydziału
Inżynierii i Ochrony Środowiska
09.03.2023
data
mgr inż. Radosław Śliwa

Otrzymują:

1. Adresat + 3 egz. progr.
2. a/a + 1 egz. progr.

STAROSTWO POWIATOWE
w MIECHOWIE
Wydział Budownictwa
i Architektury

PRACOWNIA KONSERWACJI DZIEŁ SZTUKI

Barbara Wantuch

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW W KRAKOWIE
31-002 Kraków, ul. Kanonicza 24
tel. 12 370-83-11, 12 370-83-12
NIP 676-17-36-611 REGON 303915214

2 zastrzeżeniem

ZR-1.5183.43.2021.HTC

UZGODNIŁAM

20. KWI. 2021

dnia

Program prac konserwatorskich renowacji pomnika z orłem na rynku w Miechowie

Opracowała: mgr Barbara Aleksiejew-Wantuch, Marzec 2021

Urząd Gminy i Miasta w Miechowie
Stwierdzam zgodność z oryginałem
początek Naczelnika Wydziału
09 MAR 2023
data
mgr inż. Radosław Śliwa

Historia powstania i opis pomnika¹

Rynek miechowski wytyczony we wczesnym średniowieczu, był zawsze centralną częścią miasta i tu mieściły się wszystkie najważniejsze instytucje miejskie. Niegdyś w środku rynku obok studni zaopatrującej w wodę mieszkańców stał drewniany ratusz. Obok ratusza przez jakiś czas był niewielki staw służący do pojenia bydła, co szczególnie w dni targowe było wielkim udogodnieniem dla handlujących zwierzętami.

Wraz z rozwojem miasta i jego kolejnymi odbudowami po pożarach, zasypano staw, ratusz przeniesiono do budynku we wschodniej pierzei, a także wykopano kilka innych studni zaopatrujących mieszkańców w wodę. Studnia na środku Rynku straciła swą wagę i w połowie XIX wieku była prawie nieużywana.

Po klęsce powstańców w bitwie miechowskiej 17 lutego 1863 roku część rannych i zabitych powstańców rosyjscy żołnierze wrzucili do tejże studni, tak, że od tego czasu pozostawała nieczynna.

W początkowej fazie I wojny światowej Józef Piłsudski podporządkował sobie oddziały strzeleckie i za zgodą władz austriackich uformował kompanię, która wymaszerowała 6 sierpnia w stronę Miechowa, obalając po drodze rosyjskie słupy graniczne. Rozbudziło to w Miechowianach ogromną tęsknotę za wolną Polską.

Rosjanie wycofali się z Miechowa, a ich miejsce zajęli Austriacy. Komentem wojskowego Obwodu Miechowskiego został pułkownik Franciszek Preveaux, Austriak francuskiego pochodzenia, człowiek o internacjonalistycznych poglądach. Miechowscy patrioci wykorzystując to przychylne nastawienie komendanta uzyskali jego zgodę na ustawienie na zasypanej studni - miejscu męczeństwa i spoczynku powstańców 1863 r. - obelisku.

Pomnik ten, projektu nauczyciela miechowskiego gimnazjum Wacława Niezabitowskiego został odsłonięty 18 sierpnia 1916 r.

¹ Opis: Włodzimierz Barczyński - dyrektor Muzeum Ziemi Miechowskiej

Uroczystość odsłonięcia pomnika, 1916r.

Na zwężającej się ku górze graniastej kolumnie, zaopatrzonej w prostopadłościenny piedestał posadowiono orła z rozpostartymi skrzydłami, tak jakby zrywał się do lotu. Tak wyobrażano sobie alegorię zrywu wolnościowego odradzającej się Polski. Na czołowej stronie kolumny umieszczono kamienny krzyż w otoczeniu laurowego wieńca.

Na piedestale pomnika umieszczono dwujęzyczny (polski i niemiecki) napis:

*„Ku wiecznej pamięci bohaterów wszystkich narodowości
poległym w obwodzie miechowskim w latach 1914-1915”*

Na odsłonięcie pomnika wybrano termin przypominający przemarsz I Kompanii Kadrowej ale jednocześnie zbiegający się z urodzinami cesarza Franciszka Józefa.

W niedługim czasie po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku, w wolnej już ojczyźnie dokonano zmiany treści na tablicy usuwając napis niemiecki. Z czasem uzupełniano wolne miejsca na podstawie pomnika o kolejne napisy.

Na bocznej ścianie pomnika umieszczono napis:

*„Ku czci i chwale bohaterów rycerzy poległych w walkach
1794-1918 o całość, wolność i niepodległość Ojczyzny pomnik
ten poświęcają obywatele zjednoczonej Polski”*

Po roku 1920 i zwycięskiej kampanii w wojnie z bolszewikami na przeciwnym boku dodano kolejny napis:

*”Na pamiątkę odpędzenia hord bolszewickich od granic Polski
przez marszałka Józefa Piłsudskiego poległym w obronie
ojczyzny: Wincenty Kwapien, Franciszek Piec”*

Pomnik ten stał w Rynku miechowskim koło krzyżujących się dróg wybiegających z narożników do 1963 r., kiedy to podjęto dzieło przebudowy Rynku. Miechowscy decydenci zaczęli wtedy toczyć dyskusje na temat pomnika, a nie znając dokładnie jego historii orzekli, że jest to austriacki pomnik i należy go z Rynku usunąć. Znalezione dla niego miejsce w Parku Miejskim.

Pomnik usytuowany w Parku Miejskim.
Fotografia wykonana w 1974r.

Urząd Gminy i Miasta w Miechowie
Świadczam zgodnie z oryginałem
09 MAR 2023
mgr inż. Radosław Śliwa

Po remoncie na środku rynku w miejscu gdzie stał pomnik pojawiła się tylko ukośna tablica z napisem upamiętniającym poległych bohaterów walk o wyzwolenie ojczyzny.

W 1980 roku działacze delegatury „Solidarności”, głównie Gabriel Michta prezes zarządu Oddziału PTTK w Miechowie poddał pomysł przeniesienia pomnika na stare miejsce.

Pomysł ten wprowadzono w czyn, przy okazji poddając pomnik renowacji. Napisy, które były wykuwane w kamieniu zastąpiono tablicami odlewanymi z brązu. W tym czasie nie było zbyt popularne przypominać o fakcie, że niegdyś Józef Piłsudski przepędził bolszewików z granic Polski, tak, że po naradach postanowiono nie odtwarzać tego napisu.

Uroczystość przeniesienia pomnika, 1981r.

Po przełomie ustrojowym w wolnej ojczyźnie pomnik z Orłem na miechowskim rynku stał się znowu miejscem lokalnych uroczystości patriotycznych.

Stan zachowania i przyczyny zniszczeń pomnika

Obecnie pomnik usytuowany jest w centralnej części rynku na swoim dawnym miejscu. Posadowiony na trzech kamiennych stopniach oraz dolnym wykonanym w zaprawie cementowej.

Obelisk wykonany w jasnym drobnoziarnistym piaskowcu szydłowieckim. Pomnik wieńczy rzeźba orła z rozpostartymi do lotu skrzydłami.

Poniżej krzyż w otoczeniu poźłoconego, wykutego w licu pomnika wieńca laurowego. Stopnie pomnika otoczone cementową kostką brukową.

Pomnik, widok z przodu

Na każdej ze ścian, w dolnej strefie postumentu osadzone są cztery tablice z inskrypcjami. Wszystkie wykonane są z brązu. Posiadają następujące inskrypcje:

Strona czołowa pomnika

**„KU WIECZNEJ PAMIĘCI
BOHATERÓW WSZYSTKICH NARODOWOŚCI
POLEGŁYCH W OBWODZIE MIECHOWSKIM
W 1914-1915 r.”**

Strona lewa pomnika

**„WALKA O WOLNOŚĆ OJCZYZNY SIĘ RAZ ZACZYNA
Z OJCA KRWIĄ SPADA DZIEDZICTWEM NA SYNA
STO RAZY WROGÓW ZACHWIANĄ POTĘGĄ
SKOŃCZY ZWYCIĘSTWEM
KU CZCI I CHWALE BOHATERÓW, RYCERZY
POLEGŁYCH W WALKACH 1794-1918 O CAŁOŚĆ
WOLNOŚĆ I NIEPODLEGŁOŚĆ OJCZYZNY-
POMNIK TEN POŚWIĘCAJĄ WOLNI JUŻ OBYWATELE
ZJEDNOCZONEJ POLSKI”**

Urząd Gminy i Miasta w Miechowie
Świadczy zgodność z oryginałem Wydziału
Ochrony Środowiska
09 MAR. 2023
data
Podpis
mgr. Radosław Śliwa

Tył pomnika

*„CZASU WIELKIEJ WOJNY EUROPEJSKIEJ
W MOMENCIE ZMARTWYCHWSTANIA POLSKI
POSTAWIONO KOSZTEM MIESZKAŃCÓW
POWIATU MIECHOWSKIEGO”*

Strona prawa

*„KU CZCI BOHATERÓW
POLEGŁYCH W WALKACH 1794-1918
O NIEPODLEGŁOŚĆ OJCZYZNY
POMNIK TEN POŚWIĘCAJĄ WOLNI JUŻ
OBYWATELE ZJEDNOCZONEJ POLSKI”*

Urząd Gminy i Miasta w Miechowie
Stwierdzam zgodność z projektem
09 MAR 2023
data
podpis
Radosław Śliwa

Zdjęcia archiwalne dokumentują, iż pierwotnie pomnik posadowiony był na trzech stopniach kamiennych oraz otoczony zielenią i ogrodzony metalową niską barierką. Obecnie pierwszy stopień wykonany jest w zaprawie cementowej, kolejne zaś w kamieniu, jasnym piaskowcu szydłowieckim.

Stopnie pomnika

Stan zachowania stopni jest zły. Posiadają zabrudzoną powierzchnię, liczne ubytki formy uzupełniane były zaprawami cementowymi, które w wielu wypadkach uległy zniszczeniu poprzez procesy fizyko-chemiczne: braku izolacji, braku hydrofobizacji oraz oddziaływania ujemnego wpływu warunków atmosferycznych zewnętrznych, takich jak zamakanie, amplituda temperatur w okresie zimowym i letnim.

Stopnie pomnika, zbliżenie

Urząd Gminy i Miasta w Miechowie
Stwierdzam zgodnie z oryginałem
09 MAR 2023
data
inż. Radosław Śliwa

Podkreślić należy, że pierwotnie dolne partie pomnika otoczone zielenią narażone były bezpośrednio na tzw korozję biologiczną, związaną z porastaniem mchów, szczególnie w partiach zacienionych. Obecnie położenie kostki betonowej bezpośrednio w otoczeniu stopni podstawy również nie pozostaje bez wpływu na stan techniczny pomnika, bowiem wody opadowe nie mogąc wsiąknąć w ziemię lub żwir wokół stopni podciągane są drogą kapilarną w stopnie pomnika, potem w samą strukturę postumentu.

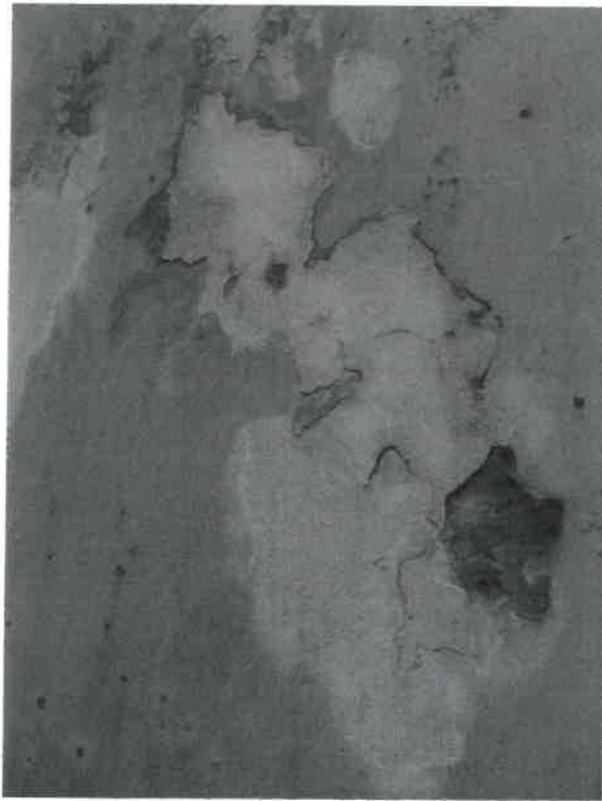
Stopnie pomnika, zbliżenie

Obecnie lico pomnika posiada gładką, zeszlifowaną, nienaturalną powierzchnię. Jak dokumentują źródła historyczne wcześniej na licu postumentu była w kamieniu wykuta inskrypcja o treści nieodpowiadającej politycznie, więc napis ten postanowiono z pomnika usunąć przed ponownym powrotem na rynek. Wówczas pomnik odnowiono i powierzchnię kamienia zeszlifowano. Jak dokumentują przekazy ustne, lico pomnika posiadało pierwotnie nieregularną fakturę kamieniarską. Obecna struktura oprócz zaszlifowanej nieestetycznie powierzchni posiada też inne uszkodzenia. Są to urazy mechaniczne, które próbowano uzupełniać kitami z zaprawy o nieodpowiednim kolorze i kruszywie. Ponad to kamień posiada zabrudzenia biologiczne (odchody ptasie) oraz zielone przebarwienia produktami korozji z tablic mosiężnych. Ubytki formy powstałe zapewne podczas przenoszenia pomnika (narożniki) uzupełniono taszlami kamiennymi.

Urząd Gminy i Miasta w Miechowie
Stwierdzam zgodność z oryginałem

09 MAR 2023

Przewodniczący Wydziału
Ochrony Środowiska
Podpis
mgr Radosław Śliwa

Uzupełnienia ubytków kamienia

Powierzchnia kamienia zeszlifowana, ślady zaplamień po produktach korozji

W najlepszym stanie technicznym pozostaje płaskorzeźbiony wieniec laurowy. Wydaje się, że posiada on po pierwsze naturalną strukturę kamienia (dłuto kamieniarskie).

Złocenia na wieniec laurowym

Obecne złocenia, wykonane są prawdopodobnie złotem płatkowym, gdyż inne nieszlachetne materiały nieodporne na warunki zewnętrzne nie byłyby w tak dobrym stanie technicznym. Nie są one jednak pierwotne, gdyż dokumenty archiwalne wskazują na fakt iż wieniec pierwotnie pozostawiony był w kamieniu. Złocenia powstały zapewne w 1981 roku, podczas gruntownej renowacji obiektu w momencie powrotu pomnika na rynek.

W złym stanie technicznym pozostają tablice inskrypcyjne wykonane z brązu, które pokryte są produktami korozji w kolorze czerni i zieleni w wyniku braku zabezpieczenia przed ujemnym wpływem warunków zewnętrznych, potęgowanych zanieczyszczeniami środowiska miejskiego.

Wnioski i założenia konserwatorskie

Wszystkie omówione zniszczenia, analiza historii obiektu oraz stanu zachowania pozwala stwierdzić, że pomnik powinien być poddany kompleksowej konserwacji. Niezbędne prace konserwatorskie mają na celu usunięcie przyczyn destrukcji kamienia, usunięcie nawarstwień i zabrudzeń, wzmocnienie struktury kamienia, przywrócenie pierwotnych walorów poprzez uzupełnienia brakujących form rzeźbiarskich i architektonicznych, a także zabezpieczenie obiektu przed dalszym niszczeniem.

Ważnym zabiegiem technicznym jest wykonanie nowej płyty fundamentowej oraz izolacji poziomej zarówno pod samym pomnikiem jak i jego stopniami. W tym celu proponuje się demontaż pomnika i stopni oraz jego powtórny montaż, po wykonaniu izolacji. Podczas tego zabiegu wymagane jest również częściowe zdemontowanie betonowej kostki. Prace te powinny być wykonywane pod nadzorem archeologicznym. Po odnowieniu elementów stopni, ich uzupełnieniu w tym samym materiale i wykonaniem nowego fugowania należy przeanalizować nową aranżację strefy przy stopniach, np. obszaru wysypanego grysem, w celu możliwości wnikania wód opadowych. Działania te należy poddać pod opinię komisji konserwatorskiej.

Decyzją komisji proponuje się przywrócenie powierzchni pomnika naturalnej, pierwotnej struktury po obróbce kamieniarskiej. Obecna, zeszlifowana powierzchnia odbiera walory estetyczne pomnika, z drugiej zaś strony jest to również dokument historii.

Tablice z inskrypcjami wykonane z brązu pokryte są warstwą patyny. Jest ona możliwa do usunięcia, jednak z uwagi na zabytkowy charakter, proponuje się częściowe odczyszczenie zabrudzeń oraz ewentualne usunięcie produktów korozji i spolerowanie liternictwa, przez co inskrypcje zostaną uczytelnione.

W następnej fazie w celu zabezpieczenia metalu proponuje się pokrycie ich powierzchni woskiem mikrokrystalicznym, co nie tylko zabezpieczy same tablice, ale też kamień przed powstawaniem zacieków i zaplamień produktami korozji.

Urząd Gminy i Miasta w Miechowie
Stwierdzam zgodność z opinią Wydziału
Ochrony Środowiska
09 MAR 2023
data
Dz. Radosław Śliwa

Pod dyskusję komisji należy poddać rozważenie przywrócenia metalowego ogrodzenia wokół pomnika. Jego rekonstrukcja jest możliwa na podstawie zdjęć archiwalnych. Ze względów użytkowych, podczas wielu uroczystości odbywających się w tym miejscu, proponuje się, aby w wypadku rekonstrukcji ogrodzenia, był dostęp do frontu pomnika, (może być on ogrodzony z trzech stron).

Złocenia wieńca laurowego, pomimo faktu, iż nie są pierwotne, proponuje się pozostawić, odczyścić z brudu oraz odświeżyć złotem wiatrowym. Rzeźba orła wymaga pełnej konserwacji. W wypadku odnalezienia pierwotnych polichromii proponuje się jej odczyszczenie, zabezpieczenie oraz uzupełnienie farbami krzemoorganicznymi, paroprzepuszczalnymi, odpornymi na warunki zewnętrzne. Po konserwacji pomnika należy przewidzieć osadzenie szpilek u stóp rzeźby orła oraz na samej rzeźbie w celu zapobiegania zanieczyszczaniu pomnika przez ptasie odchody.

Do proponowanych zabiegów technicznych kamiennego pomnika należą: wstępne zaimpregnowanie zniszczonych i osłabionych się partii kamienia. Osłabione miejsca z piaskowca należy wstępnie zaimpregnować środkiem krzemoorganicznym Funcosil KSE 300, firmy Remmers. Kolejno powierzchnię kamienia należy odczyścić z warstw brudu i patyny. W sytuacji pozostawienia obecnej, gładkiej struktury piaskowca, odczyszczenie powierzchni kamienia proponuje się wykonać bardzo precyzyjnie, sposobem mechanicznym, przy użyciu dłutek, noży szewskich i skalpeli, a także parowniczek przy współudziale środków powierzchniowo-czynnych, Partie gładkie dopuszcza się odczyścić poprzez szlifowanie materiałami ściernymi.

Sposobem mechanicznym należy skuć zniszczone fugi oraz fragmenty uzupełnień ubytków kitami cementowymi.

Następnie wymagany jest zabieg odsolenia. Proponuje się metodę swobodnej migracji soli do rozszerzonego środowiska (okłady ligninowe nasączone wodą demineralizowaną).

Po wyekstrahowaniu soli należy przeprowadzić iniekcję spękań i impregnację strukturalną całości.

Do koniecznych zabiegów estetycznych oprócz usunięcia nawarstwień będzie wykonanie szeregu uzupełnień ubytków form rzeźbiarskich i archi-

tektonicznych. Proponuje się użycie kitów mineralnych, barwionych w masie z wypełniaczami w postaci mączki piaskowcowej lub piasku kwarcowego. W przypadku ubytków dużych form, proponuje się wykonanie wstawek z identycznego kamienia. Fugi należy uzupełnić z lekkiej zaprawy wapienno-piaskowej dobranej kolorystycznie w masie.

Po uzupełnieniu brakujących form architektonicznych i rzeźbiarskich oraz ich scaleniu należy obiekt poddać hydrofobizacji preparatem z dodatkiem środków biobójczych (niszczących mikroflorę). Zabieg impregnacji i hydrofobizacji pomnika ma na celu wzmocnienie struktury kamienia i zabezpieczenie go przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi.

Konserwacji wymagają metalowe elementy pomnika- tablice. Z powierzchni należy usunąć zabrudzenia, produkty korozji metodami ściernymi oraz chemicznymi. po odczyszczeniu proponuje się zabezpieczyć woskiem mikrokrystalicznym.

Po konserwacji zostanie sporządzona dokumentacja konserwatorska z przebiegu prac konserwatorskich.

Urząd Gminy i Miasta w Miechowie
Świadectwo zgodności z projektem

09 MAR. 2023

podp.

Program prac konserwatorskich

Konserwacja pomnika z piaskowca:

1. Przeprowadzenie badań stratygraficznych obiektu.
2. Wstępne odczyszczenie kamienia.
3. Wstępna impregnacja osłabionych partii piaskowca środkiem krzemoorganicznym Funcosil KSE 300, firmy Remmers.
4. Demontaż elementów składowych pomnika i stopni.
5. Usunięcie zwiędziałych zapraw i fug oraz odczyszczenie powierzchni kamienia z nawarstwień cementowych przy użyciu dłut i skalpeli metodą mechaniczną.
6. Doczyszczenie powierzchni kamienia z warstwy brudu przy użyciu parownicy i środków powierzchniowo - czynnych, po przeprowadzeniu prób. Ewentualne doczyszczenie kamienia sposobami chemicznymi oraz mechanicznymi płaskich powierzchni.
7. Odczyszczenie zielonych przebarwień spowodowanych produktami korozji metalowych tablic sposobami chemicznymi po wykonaniu prób.
8. Wykonanie zabiegu odsolenia kamienia metodą swobodnej migracji soli do rozszerzonego środowiska, przez zastosowanie kompresów z pulpy celulozowej.
9. Iniekcja pęknięć kamienia żywicą epoksydową Epidian 5.
10. Ewentualne odtworzenie pierwotnej faktury pomnika przy użyciu dłut kamiennych. (po decyzji Komisji Konserwatorskiej)
11. Impregnacja piaskowca preparatem krzemoorganicznym Funcosil KSE 300, firmy Remmers metodą przez powlekanie do całkowitego przesączenia z osłoną anty- biologiczną.
12. Uzupełnienie ubytków kamienia kitami mineralnymi barwionymi w masie.

13. Odświeżenie złocenć wieńca laurowego w technice na mikstion lub Instakol złotem płatkowym (wiatrowym), zabezpieczenie Caponem.
14. Ewentualne uzupełnienie polichromii rzeźby orła farbami krzemoorganicznymi firmy Remmers.
15. Wykonanie nowej płyty fundamentowej i izolacji poziomej pod pomnikiem i stopniami.
16. Montaż pomnika.
17. Uzupełnienie fug zaprawą wapienno - piaskową barwioną w masie.
18. Hydrofobizacja obiektu środkiem Funcosil SNL firmy Remmers.
19. Zamontowanie szpilek na szczycie pomnika.

Urząd Gminy i Miasta w Miechowie
Stwierdzam zgodność z opisem

Data 1
09 MAR. 2023

Pracownika Wydziału
Ochrony Środowiska
podpis
inż. Radosław Śliwa

Konserwacja kamiennych stopni wokół pomnika:

1. Odkucie cementowych fug i demontaż stopni.
2. Doczyszczanie powierzchni kamienia z warstwy brudu i produktów korozji biologicznej przez piaskowanie przy użyciu odpowiedniego ścierniwa i ciśnienia lub poprzez szlifowanie powierzchni.
3. Demontaż pasa kostek betonowych wokół stopni.
4. Wykonanie nowej płyty fundamentowej i izolacji poziomej pod stopniami.
5. Ułożenie stopni kamiennych.
6. Uzupełnienie ubytków stopni w tym samym gatunku kamienia.
7. Fugowanie przy użyciu zaprawy wapienno-piaskowej dobranej kolorystycznie w masie.
8. Hydrofobizacja nawierzchni środkiem Funcosil SNL firmy Remmers.
9. Ewentualne wysypanie grysu wokół stopni pomnika. (Po decyzjach komisji konserwatorskiej)
10. Ewentualna rekonstrukcja metalowego ogrodzenia na podstawie archiwaliów (Po decyzjach komisji konserwatorskiej)

Konserwacja tablic inskrypcyjnych:

1. Oczyszczenie powierzchni metalu z warstwy brudu, pocienienie produktów korozji i patyny metodami chemicznymi oraz mechanicznymi.
2. Odczyszczanie liternictwa poprzez szlifowanie powierzchni i polerowanie.
3. Zabezpieczenie tablic woskiem mikrokrystalicznym.
4. Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej opisowej i fotograficznej.

09 MAR. 2023

Data

Podpis

inż. Radosław Sliwa

PRACOWNIA KONSERWACJI ZŁOTY
Barbara Aleksiejew-Wantuch
31-029 Kraków
ul. Zybkiewicza 5/112

PRACOWNIA KONSERWACJI DZIEŁ SZTUKI

Barbara Wantuch

Dokumentacja fotograficzna stanu zachowania obiektu oraz fotografie archiwalne

Marzec 2021

09 MAR 2023

Urząd Gminy i Miasta w Miechowie
Stwierdzam zgodność z załącznikami Wydziału
Ochrony Środowiska
Radosław Śliwa

Widok obiektu od strony frontowej.
Pomnik ustawiony na trzech stopniach z piaskowca i betonowej stopie.

POMNIK Z ORŁEM USYTUOWANY NA RYNKU W MIECHOWIE. CZAS POWSTANIA 1916 r.
DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA STANU ZACHOWANIA. MAJ 2023

Urząd Gminy i Miasta w Miechowie
Wydział Budownictwa i Architektury
Wydział Środowiska
data
podpis
Radosław Śliwa

Foto wykonała Pracownia Konserwacji Dzieł Sztuki Barbara Aleksiejew-Wantuch

Widok obiektu od strony frontowej.

Widok tyłu obiektu.

POMNIK Z ORŁEM USYTUOWANY NA RYNKU W MIECHOWIE. CZAS POWSTANIA 1916 R.
DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA STANU ZACHOWANIA. MARZEC 2023 R.
Fotograf: *Barbara Aleksiejew-Wantuch*
Pracownia Konserwacji Dzieł Sztuki
Barbara Aleksiejew-Wantuch

Widok prawej strony obiektu.

POMNIK Z ORŁEM USYTUOWANY NA RYNKU W MIECHOWIE. CZAS POWSTANIA 1915 R.
DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA STANU ZACHOWANIA. MARZEC 2021 R.

Urząd Gminy i Miasta w Miechowie
Stwierdzenie przedmiotu Wydział
ochrony środowiska
data podpis
inż. inż. Radosław Sliwa

Foto wykonała Pracownia Konserwacji Dzieł Sztuki Barbara Aleksiejew-Wantuch

Widok lewej strony obiektu.

POMNIK Z ORŁEM USYTUOWANY NA RYNKU W MIECHOWIE. CZAS POWSTANIA 1916 R.
DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA STANU ZACHOWANIA. MARZEC 2021.

Foto wykonała Pracownia Konserwacji Dzieł Sztuki Barbara Aleksiejew-Wantuch

Urząd Gminy i Miasta w Miechowie
Sawiejszemu i odpraszalnemu Wydziału
09 MAR 2023
inż. Radosław Śliwa

Zbliżenie rzeźby orła oraz krzyża w otoczeniu liści laurowych
na stronie frontowej pomnika

POMNIK Z ORŁEM USYTUOWANY NA RYNKU W MIECHOWIE. CZAS POWSTANIA 1916 R. **09 MAR 2023**
DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA STANU ZACHOWANIA. MAZC **09 MAR 2023**

Foto wykonała Pracownia Konserwacji Dzieł Sztuki Barbara Aleksiejew-Wantuch

Urząd Gminy i Miasta w Miechowie
Wydział Budownictwa i Architektury
Ingr. Andrzej Kuciorowski
Andrzej Kuciorowski

Zbliżenie rzeźby orła oraz krzyża w otoczeniu liści laurowych
na stronie frontowej pomnika.

Liście laurowe i wstążki z widoczną fakturą na kamieniu.

Powierzchnia pomnika zeszlifowana.

POMNIK Z ORŁEM USYTUOWANY NA RYNKU W MIECHOWIE. CZAS POWSTANIA 1916 R. **09 MAR 2023**
DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA STANU ZACHOWANIA. MARZEC 2023

Foto wykonała Pracownia Konserwacji Dzieł Sztuki Barbara Aleksiejew-Wantuch

Urząd Gminy i Miasta w Miechowie
Sawierdzan 200 00 Miechów
Zastępca Naczelnika Wydziału
Ochrony Środowiska
mgr inż. Rafał Sława

Zbliżenie prawej strony pomnika.
Powierzchnia pomnika zeszlifowana.
Ubytki na powierzchni uzupełniane kitami mineralnymi

POMNIK Z ORŁEM USYTUOWANY NA RYNKU W MIECHOWIE. CZAS POWSTANIA 1916 R.

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA STANU ZACHOWANIA. MARZEC 2021, edycja 2023
09 MAR 2023

Foto wykonała Pracownia Konserwacji Dzieł Sztuki Barbara Aleksiejew-Wantuch

Urząd Gminy i Miasta w Miechowie
Wydział Ochrony Środowiska
mgr inż. Radosław Śliwa

Zbliżenie cokołu pomnika. Widoczne tablice z brązu z inskrypcjami.
Tablice pokryte warstwą patyny. Na powierzchni kamienia zielone zaplamienia
Powstałe na wskutek korozji metalu.

POMNIK Z ORŁEM USYTUOWANY NA RYNKU W MIECHOWIE. CZAS POWSTANIA 1916 R.
DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA STANU ZACHOWANIA. MARZEC 2021.

Foto wykonała Pracownia Konserwacji Dziej Sztuki Barbara Aleksiejew-Wantuch

Urząd Gminy i Miasta w Miechowie
Stwierdzam zgodność z oryginałem
7
09 MAR 2023
Podpis
mgr inż. Radosław Śliwa

Zbliżenie cokołu pomnika. Widoczne tablice z brązu z inskrypcjami.
Tablice pokryte warstwą patyny. Na powierzchni kamienia zielone zaplamienia
Powstałe na wskutek korozji metalu.

POMNIK Z ORŁEM USYTUOWANY NA RYNKU W MIECHOWIE. CZAS POWSTANIA 1916 R.

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA STANU ZACHOWANIA. MARZEC 2021

Foto wykonała Pracownia Konserwacji Dzieł Sztuki Barbara Aleksiejew-Wantuch

09 MAR. 2023

data

Pracownia Wydziału
Środowiska
Radosław Siwa

POMNIK Z ORŁEM USYTUOWANY NA RYNKU W MIECHOWIE. CZAS POWSTANIA 1916
DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA STANU ZACHOWANIA. MARZEC 2023

Foto wykonała Pracownia Konserwacji Dzieł Sztuki Barbara Aleksiejew-Wantuch

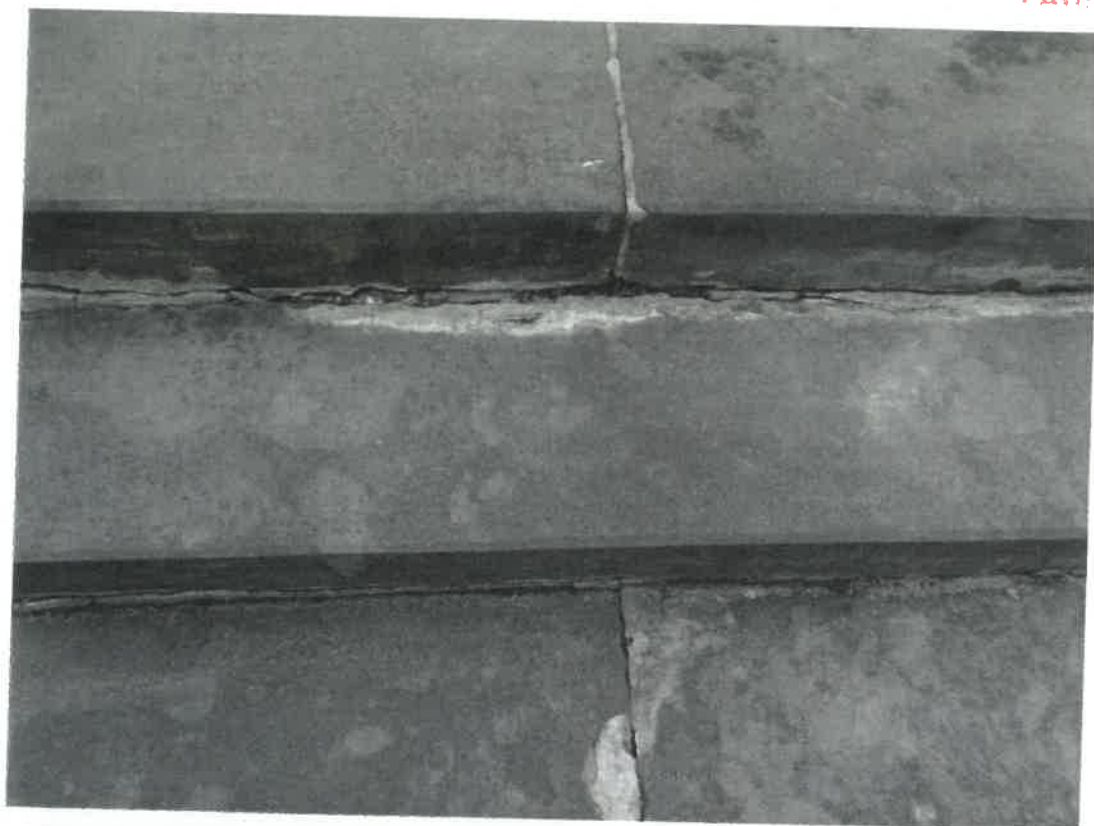

Zbliżenie stopni podstawy pomnika.
Piaskowiec pokryty warstwą patyny oraz mchów. Ubytki mechaniczne kamienia uzupełnione kitami,
zniszczone fugowanie, opaska cementowa popękana.

POMNIK Z ORŁEM USYTUOWANY NA RYNKU W MIECHOWIE. CZAS POWSTANIA 1916 R.
DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA STANU ZACHOWANIA. MARZEC 2023 R.

Foto wykonała Pracownia Konserwacji Dziej Sztuki Barbara Aleksiejew-Wantuch

Urząd Gminy i Miasta w Miechowie
Wydział Budownictwa i Architektury
mgr inż. Radosław Sitwa
data: 19 MAR 2023

Zbliżenie stopni podstawy pomnika.
Piaskowiec pokryty warstwą patyny oraz mchów. Ubytki mechaniczne kamienia uzupełnione kitami,
zniszczone fugowanie, opaska cementowa popękana.

POMNIK Z ORŁEM USYTUOWANY NA RYNKU W MIECHOWIE. CZAS POWSTANIA 1916 R.
DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA STANU ZACHOWANIA. MARZEC 2021.

Foto wykonała Pracownia Konserwacji Dzieł Sztuki Barbara Aleksiejew-Wantuch

Urząd Gminy i Miasta w Miechowie
Wydział Budownictwa i Architektury
9 MAR. 2023
data
podpis
mgr Radosław Śliwa

Zbliżenie cokołu pomnika. Powierzchnia piaskowca zeszlifowana. Widoczne niedoczyszczone ślady patyny oraz zaplamienia powstałe z powodu korozji tablic metalowych oraz ubytki mechaniczne.

POMNIK Z ORŁEM USYTUOWANY NA RYNKU W MIECHOWIE. CZAS POWSTANIA 1916 R.

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA STANU ZACHOWANIA. MARZEC 2021.

Foto wykonała Pracownia Konserwacji Dzieł Sztuki Barbara Aleksiejew-Wantuch

Urząd Gminy Miechów
Wydział Budownictwa i Architektury
09 MAR 2023
data
Radosław Śliwa
pdp

Zbliżenie cokołu i stopni pomnika. Powierzchnia pomnika zeszlifowana. Widoczne niedoczyszczone ślady patyny oraz zaplamienia powstałe z powodu korozji tablic metalowych.
Zniszczone stopnie podstawy uzupełniano kitami mineralnymi.

POMNIK Z ORŁEM USYTUOWANY NA RYNKU W MIECHOWIE. CZAS POWSTANIA 1916
DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA STANU ZACHOWANIA. MARZEC 2021

Urząd Gminy i Miasta Miechów
Wydział Ochrony Środowiska
mgr. Radosław Świrski

09 MAR 2023

Foto wykonała Pracownia Konserwacji Dzieł Sztuki Barbara Aleksiejew-Wantuch

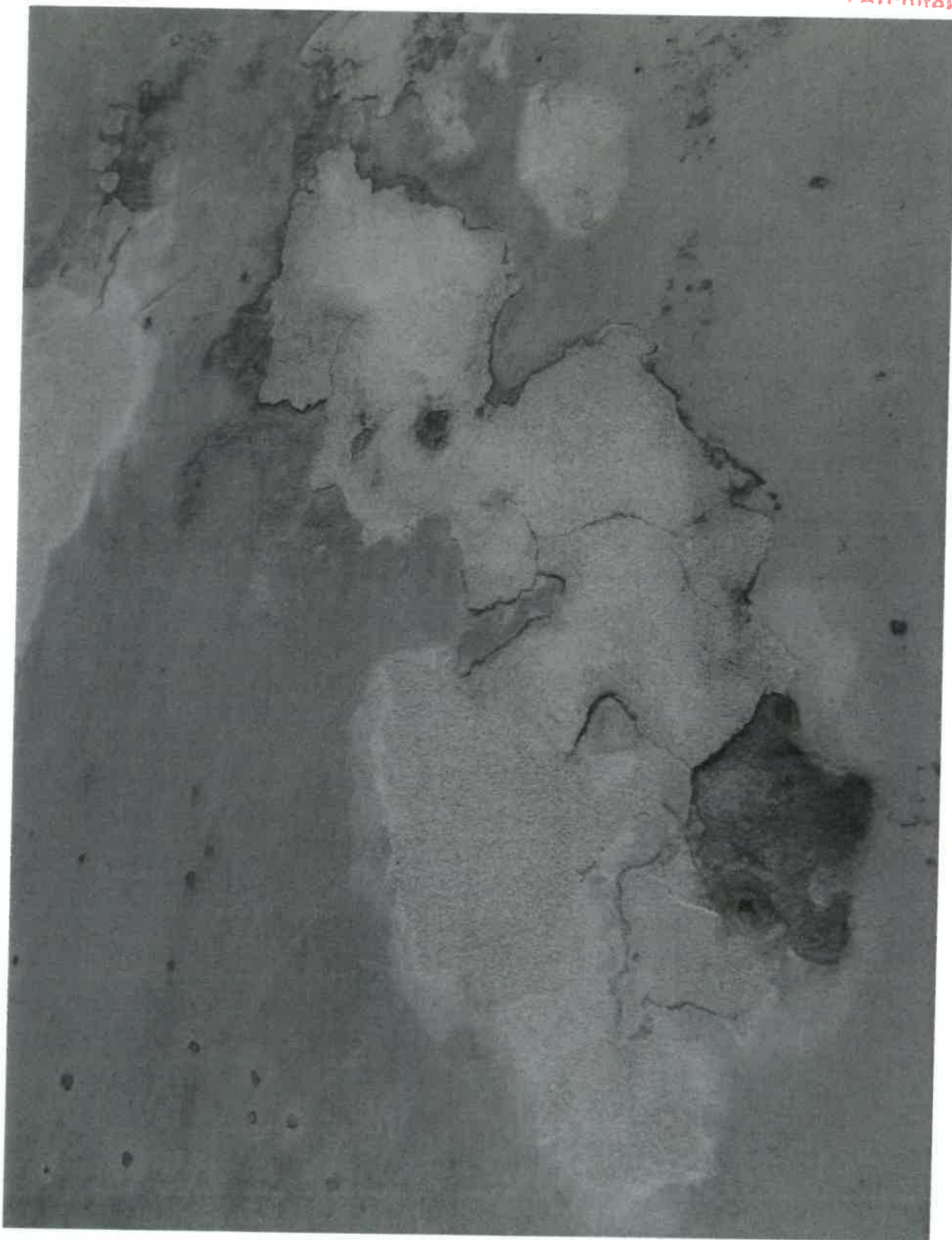
Zniszczone stopnie pomnika uzupełniano kitami mineralnymi.

POMNIK Z ORŁEM USYTUOWANY NA RYNKU W MIECHOWIE. CZAS POWSTANIA 1916 R.

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA STANU ZACHOWANIA. MARZEC 2021 R.

Foto wykonała Pracownia Konserwacji Dziej Sztuki Barbara Aleksiejew-Wantuch

Urząd Gminy i Miasta
Świętoborów
Wydziału Środowiska
09 MAR 2023
mgr. Radosław Śliwa

Zbliżenie lica pomnika. Powierzchnia piaskowca zeszlifowana. Widoczne uzupełnienia ubytków mechanicznych kitami mineralnymi na zabrudzonej powierzchni piaskowca.

POMNIK Z ORŁEM USYTUOWANY NA RYNKU W MIECHOWIE. CZAS POWSTANIA 1916 R.
DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA STANU ZACHOWANIA. MARZEC 2021.

Foto wykonała Pracownia Konserwacji Dzieł Sztuki Barbara Aleksiejew-Wantuch

09 MAR 2023

Pracownia Konserwacji Dzieł Sztuki
Wydział Budownictwa i Architektury
Miechów
Radosław Śliwa

Zbliżenie cokołu pomnika. Powierzchnia piaskowca zeszlifowana.
Widoczne niedoczyszczone ślady patyny oraz zaplamienia powstałe z powodu korozji tablic
metalowych, zniszczone fugowanie.

POMNIK Z ORŁEM USYTUOWANY NA RYNKU W MIECHOWIE. CZAS POWSTANIA 1916 R.
DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA STANU ZACHOWANIA. MARZEŃ 2023

Foto wykonała Pracownia Konserwacji Dzieł Sztuki Barbara Aleksiejew-Wantuch

Pracownia Konserwacji Dzieł Sztuki
Wydział Budownictwa i Architektury
Miechów
Radosław Świrski
data

Uroczyste odsłonięcie pomnika 1916 r.

Uroczystość odsłonięcia pomnika w roku 1916

MIECHÓW, POMNIK Z ORŁEM. ARCHIWALNA DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Urząd Gminy i Miasta Miechów
Stwierdzam zgodność z oryginałem
wz. *Krzysztof Sława*
podpis
09 MAR 2023
Wydział Budownictwa i Architektury

Pierwotna lokalizacja pomnika. Obiekt otoczony metalowym, kutym ogrodzeniem.

Uroczystości pod pomnikiem rok 1936.

Urząd Gminy Miechów
Stwierdzam zgodność z projektem
09 MAR. 2023
data
podpisany
Radosław Siwa

A vintage black and white photograph of a German postal carriage in a town square. The carriage, pulled by a horse, has "DEUTSCHE POST OSTEN" written on its side. Four people, three men in uniforms and one woman, stand nearby. In the background, a church with a large dome and a bell tower is visible, along with other town buildings.

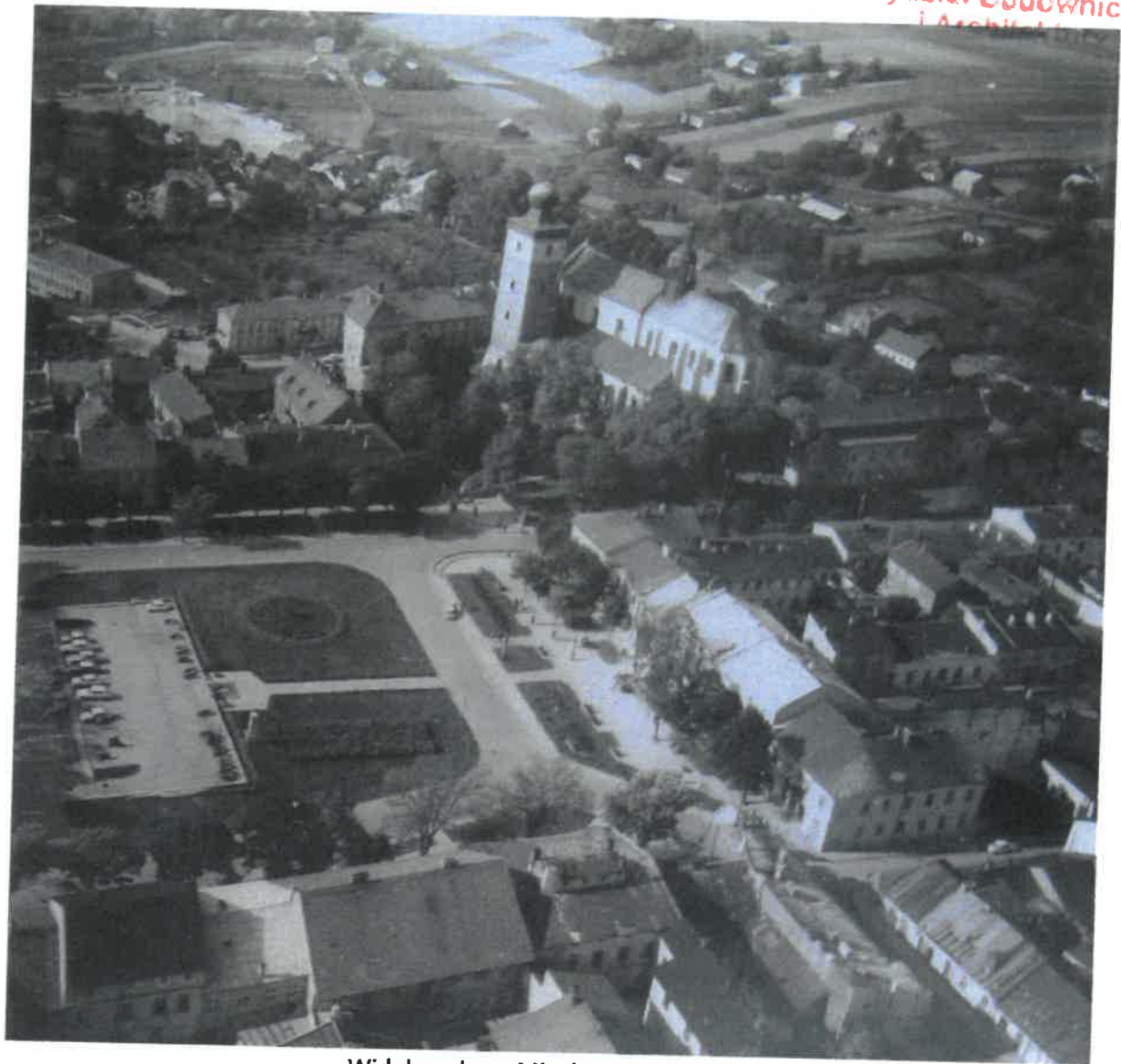
Urząd Ombudsmana w Łodzi Wydziału Środowiska
Stwierdzam zgodność z przepisami
09 MAR 2023
TOGRAFICZNA
Podpis: Andrzej Śliwa

MIECHÓW, POMNIK Z ORŁEM. ARCHIWALNA DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Pomnik przeniesiony do parku. Fotografia z 1974 roku.

STAROSTWO POWIATOWE
w MIECHOWIE
Wydział Budownictwa
i Architektury

Widok rynku w Miechowie rok 1980.

MIECHÓW, POMNIK Z ORŁEM. ARCHIWALNA DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Urząd Gminy i Miasta w Miechowie
09 MAR. 2023
Wydział Budownictwa i Architektury
Wydział Środowiska
podpis: Kadosław Śliwa